

**Долчук Наталія Богданівна, магістрантка,
Ляхович Галина Іванівна, д.е.н., професорка,
професорка кафедри управління та адміністрування**

ДО ПИТАННЯ ФОРМ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ В СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Контроль – це дуже широке поняття, яке використовується у функціонуванні особистості, підприємства та держави. Соціальний, політичний та економічний розвиток держави зумовив необхідність зміни сфери контролю, його інструментів та методів. Багато представників правової доктрини акцентували увагу на явищі контролю в публічному управлінні, розвиваючи його з часом, а також звертаючи увагу на необхідність поглиблення його значення в демократичній державі права.

Публічне управління було визначено як сукупність видів діяльності та організаційно-виконавчих заходів, що здійснюються з метою реалізації суспільних інтересів різними суб'єктами, органами та установами на підставі закону та у формах, визначених законом [1].

Слід зазначити, що державне управління було створене для поліпшення функціонування держави, а отже, для полегшення існування громадян, тому можливі скарги та висновки, які надходять безпосередньо від людей, які використовують цю адміністрацію, мають вирішальне значення для покращення роботи державного апарату.

Соціальний контроль адміністрації, також відомий як громадянський, є елементом зовнішнього контролю за адміністрацією, доповнюючи систему державних установ. Ідеологічною відправною точкою цього контролю має бути бажання надати громадянам можливість перевірки та оцінки державного управління, а отже, і конкретного впливу на його функціонування та виконання державних завдань [2].

Тому можна припустити, що основою соціального контролю є діяльність кожного громадянина, що займається його поточними справами. Лише у фоновому режимі, при соціальному контролі, соціальні організації, які здійснюють широко зрозумілий контроль.

Громадський контроль за діяльністю публічної адміністрації можна визначити як діяльність громадськості (окремих приватних осіб та/або громадських об'єднань), яка має на меті перевірку або спостереження у сфері публічного адміністрування. Відповідно до ознак громадського контролю за діяльністю публічної адміністрації належатимуть наступні:

- 1) суб'єктом здійснення громадського контролю є громадяни та громадські об'єднання, які є організаційно та функціонально незалежні від об'єктів контролю;
- 2) об'єктом здійснення громадського контролю є сфера публічного адміністрування;

- 3) метою громадського контролю є забезпечення публічного інтересу;
- 4) громадський контроль здійснюється виключно у формах, яких передбачено законом;
- 5) забезпечується морально-правовими заходами впливу;
- 6) результати громадського контролю можуть бути підставою для здійснення інших видів публічного контролю, що забезпечуються державним примусом [3].

Форми участі інститутів громадянського суспільства у публічному адмініструванні різняться та набувають відмінних ознак в залежності від прав, які надаються громадянам. При цьому, способи реалізації прав, що надаються інститутам громадянського суспільства є формами участі цих суб'єктів в публічному адмініструванні. Щодо громадського контролю за діяльністю суб'єктів публічної адміністрації, то він реалізується у наступних формах:

- проведення органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування громадських слухань з громадськістю щодо проектів нормативно-правових актів;
- створення та функціонування громадських (експертних) рад у діяльності суб'єктів публічної адміністрації;
- проведення громадської експертизи діяльності органів влади, антикорупційної громадської експертизи діяльності суб'єктів публічного адміністрування;
- забезпечення можливості звернення громадян в електронній формі до суб'єктів публічного адміністрування та можливість подання електронної петиції;
- забезпечення можливості звернення громадян до суб'єктів публічного адміністрування за допомогою засобів телефонного зв'язку через визначені контактні центри [4].

Таким чином, доцільним є прийняття Закону України “Про участь громадськості в публічному адмініструванні”, яким чітко має бути встановлено форми участі інститутів громадянського суспільства та наслідки неврахування думки громадськості при прийнятті управлінських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *H. Izebski, M. Kulesza, Administracja publiczna. Zagadnienia ogólne, Warszawa 2004, 300 s.*
2. *Ochendowski E. Prawo administracyjne – część ogólna., Toruń 1999, 460 s.*
3. *Ємельянова, А.Г. Принцип доброго урядування як основа забезпечення права бути почутим у контексті реалізації права на участь в управлінні державними справами. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2016. № 4. С. 20-26.*
4. *Jagielski J., Kontrola Administracji publicznej., Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2007. 280 s.*